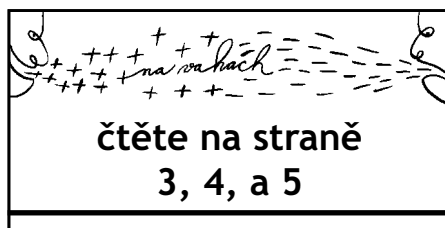

časopis 54. Loubskářské Chrudimí

VĚHĀDLO

číslo 4.

pondělí 4. července 2005

ÚVODNÍK BEZ NÁZVU

Když se každý den ráno po obědě sejdeme v redakci, tak si řekneme, co kdo udělá. Dnes jsem si dal za úkol, že napíšu úvodník. Měl jsem po ránu poetickou náladu, napadaly mě různé krásné verše a tak jsem si říkal, že ten úvodník bude pro vás takové milé pohlázení. Napadl mě třeba verš: „Nad malebným městem Chrudimí/ nad jeho malebnou říčkou Chrudimkou/ vznáší se ranní opar.../ A loutkáři s chladivou sklenkou dobrého vína

v rukou sní.../ Sní svůj sen o kašpárcích... Ale nevím, jestli bych to otisknul, chtělo by to ještě dodělat. No a teď tu sedím, uzávěrka se blíží a já pořád nevím, o čem ten úvodník bude. Čekám, jestli mě něco napadne, ale nic mě nenapadá. Je to škodda, protože bez úvodníku nemůžu jít za ostatními na terasu vinárny Kačenka, kde se dnes rozní čuník. Já mám totiž rád vepřový. No, ale to vás asi nezajímá, že jo!? Koho zajímá nějaký redaktor, co sedí v redakci

a myslí na prase. Nikoho nezajímá!! Každý čeká, že zas něco napíšu, ale nikdo nepříjde a neřekne: „Hej, Tome, my víme, že máš rád vepřový maso. Nechceš si na něj zajít, dokud tam ještě nějaký je? My ti s tím pak pomůžeme!“ Ne, tohle nikdo neřekne! Takový kamarády já tady nemám!

Vě stanu divadla DNO, na který koukám z okna, je živo. Zpívá se tam a všichni se baví. Teď jsem slyšel Báru Kratochvílovou, to je jedna

herečka z tohoto divadla, jak křičí: "Kamarádi, na terase rožní se dnes prase!" A někdo na to říká: „Jú, to je prima! Mám hlad, sním to sele celé!“ Typicky DNOvsky bezohledný humor. Tak to je konec. Už tam ani nepůjdu. Víím, že Bára je na vepřový jako divá. Úvodník prostě zejtra nebude. Ale ten kotlíkový guláš, který se bude zítra na terase vařit, ten si nenechám ujít. Ten sním sám!

Tomáš Komárek

Hovorů Jeho Veličenstvo Císař Jan

Vidíte nějaký rozdíl v loutkovém divadle před a po roce 89?

Císař: Samozřejmě. Ohromný. Zejména dneska. Rozhodl jsem se, že si ověřím, jak na tom loutkové divadlo po té pauze, co jsem je neviděl, je. Byl jsem v porotě na Mateřince. Začal jsem tušit, když jsem odcházel v první polovině devadesátých let od loutkového divadla, že je to vývoj, který radikálně mění určité věci. Neboť mi to ale přišlo, že jsem příliš nostalgický a vidím ty dávné časy vynikající evropské úrovně špičkových souborů amatérského i profesionálního divadla, řekl jsem si, že nostalgii do toho vnášet nebudu. To je jeden z důvodů, proč jsem od toho odešel. Teď jsem to viděl na té Mateřince a v podstatě jsem byl dost zděšen, kam se to dostalo. Možná je to nutnost, něco, co se nedá změnit, osud. Ale proti těm osmdesátým letům, kdy vznikaly špičkové inscenace ve všech kategoriích... Vždyť mateřinka je pro děti předškolního věku, ale tam byly inscenace, na něž dospělí chodili a nadšeně je

přijímali. Tak to je nebe a dudy. Na Mateřince jsem si říkal, jak je to možné, že se tohle hraje, když tomu chybí elementární vlastnosti, které by mělo mít profesionální loutkové divadlo. Zůstal jsem velmi překvapen. Rozdíl je nebetýčný.

Dostali jsme se trochu k otázce, která se ptá po současném stavu.

Císař: Mohu pojmenovat jen to profesionální pro děčka předškolního věku. Tam to je po mém soudu velmi špatné. Uvidím teprve po Chrudimi, co to neprofesionální tedy amatérské divadlo. Vloni jsem měl z hradecké přehlídky velmi dobrý pocit. Ne ze všeho. Ale nezdálo se mi, že by tam došlo k takovému propadu. Východočeské amatérské loutkové divadlo i díky takovým souborům jako je DNO, je možná trochu výjimečné. Je tam dost široká ta špička. Možná, až se to seřadí z celé republiky, tak do té míry příjemný pocit mít nebudu, ale tam jsem měl.

Jak si myslíte, že se bude vyvíjet loutkové divadlo?

Císař: To kdybych věděl. Mateřince jsem si kladl otázky, proč to tak je, kam to jde a směřuje, k čemu to je, proč se to děje tímto způsobem? V tuto chvíli nevím. V mateřince tam vnikají všechny tendence, které mají vyloženě pomoci získat už i toho nejmenšího diváka. Já je chápu, neodsuzuji to, jenom mě to děsí. Připadá mi, když jsem na představení, jako když se dívám na televizi, na estrádu – já říkám estrád, protože od těch někdejších estrád se to ani moc neliší.

To vlastně nebylo tolik o tom vývoji, ale na to jste odpověděl na začátku, že nevíte.

Císař: Já si teď netroufnu tu prognózu dělat. Poněvadž jednak neumím to amatérské

divadlo v celém rozsahu. Budu muset navštívit takové věci, jako je Přelet přes loutkářské hnízdo a pak si to teprve poskládám. Budu úplně upřímný, všichni víme, co přinesly Buchty a loutky. Viděl jsem tam dvě produkce pro malé děti, nic víc, nevím, jak to jinak dělají. Jedno bylo představení, kdy jsem si myslel, že to nedohrají. Viděl jsem, že jim to totálně nejde, ale přišlo mi, že dokonce ani nevědí, co vzít do ruky, co mají říct. To bylo strašné. Druhé už bylo lepší ale stejně ten princip, poetika je mi velkou otázkou. A to máte Buchty a loutky, které od Meresjeva až nevím kam, se staly takovým špičkovým souborem. Jestli to dělají jen v produkci pro děti takhle, nevím. Musím to obejít a zjistit v celku.

(PV)

3 + 1 POVÍDKA ZN.: SAKI SPOLEK LOUTKÁŘŮ VOZICHET, JABLONEC N.N.

úvahadlo porocovo

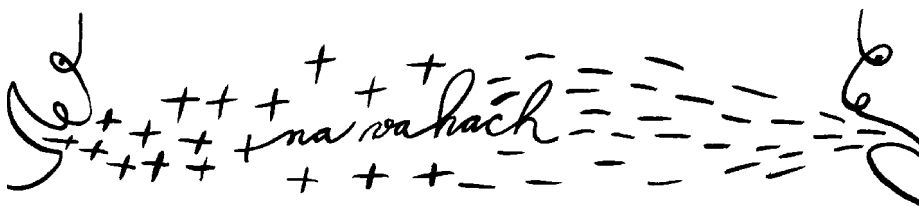
Inscenace jabloneckého Vozichetu byla poměrně vysoce oceňována na krajské přehlídce v Turnově. Ti, kdo viděli představení v Turnově i tady v Chrudimi, mohou spekulovat o tom, co se přihodilo, že nad chrudimským představením zavládly spíše rozpaky.

Sakio brilantní povídky jsou charakteristické mimo jiné úsporným stylem, sevřeným tvarem a výraznou pointou. Jejich humor a ironie vyrůstají přímo ze situací, vykreslených víceméně realisticky. V inscenaci ovšem už samotná expozice postavy „tety Mikulášových sestřenek“ v podání muže převlečeného za ženu vyvolává otázku, zda zvnějšku dosazená nadsázka a grotesknost odpovídá Sakioho poetice a humoru, nebo zda dokonce nejde přímo proti nim. Inscenátoři jako by nedůvěřovali Sakimu,

když zvláště křečovitým činoherním způsobem rozehrávají na velké ploše situace, které jsou v předloze vyjádřeny zcela lapidárně, a zatěžkávají příběhy vnitřně nezdůvodněnou absurdní a rádoby vtipnou nadstavbou. Neorganicky a nahodile působí i zacházení se scénografickými prvky a předměty či loutkami, zvolené prostředky navíc nemají oporu v celkové stavbě inscenace. Zamýšlený rámec tvořený úvodní povídkou Haraburdárna se vytrácí do ztracena už kdesi na začátku druhé povídky Esmé. Po třetím Kocomourovi zmizí ze scény i poslední propojující prvek v podobě malého Mikuláše z první povídky, závěrečný Sredni Vaštar je odehrán dvěma indiferentními loutečkami - skřítky za paravanem a k úvodnímu rámci už se inscenace nevrací.

Věřím v upřímný záměr tvůrců inscenovat Sakioho neotřelým způsobem. Možná, že ale během práce na inscenaci své pojetí jaksi „přespekulovali“.

Jakub Hulák

+ Džekyl&Hajd: Chválím výběr textu a pokus o propojení povídek.

+ Alibišek: Alibiškoví se líbilo představení, protože divadýlko bylo tichounké a nerušivé. Alibišek seděl vedle reflektoru, reflektor hrál a Alibišek si klátil nožičkami a v dupal si, jak si to na zahrádce zařídí. Jahůdky přesadí na kraj políčka, protože je tam víc sluníčka, hned vedle dá cibuli a na brambory se vyprndne, protože jsou teď levné. Na podzim to všechno zavoře a posype kompostem.. Tak fajn.

+ Kazi, Teta, Libuše: Každý si rád hraje...! I my! Máme rády žaby v teplém mléku, s rozdrobeným chlebem obzvlášť...Mňam !!!

- Testřívko: Aniž bych byl nesnesitelně unaven, vzdoroval jsem srdnatě po celou dobu představení mocnému pocitu zemdlenosti, zkrátka bylo mi na spaní. Vyčerpaněji než já působili snad už jen herci.

- bělohlaček: Taková dost činohra. Až jsem se lekl, aby nepřeválcovala ty vesměs drobounké „loutečky“. A temporytmus šel na kafe. Více nasvítit poslední příběh. Špatně vidím, co se děje.

Rozhovor s režisérkou souboru Vozichet z Jablonce nad Nisou, Jiřinou Polanskou.

Mohla byste říct něco bližšího k vašemu souboru?

Jako spolek existujeme už 25 let. Ale soubor prošel za tu dobu změnami.

Co pro vás bylo impulsem k vytvoření této inscenace?

Chut' udělat Sakioho jsme měli už před pěti lety. Se scénářem jsem byla u Lud'ka Richtera, který mi to docela pochválil, ale vedle toho mně položil řadu otázek, které ve mně zůstaly. Když jsem se k textu vrátila teď, po těch pěti letech, tak jsem si na ty jeho otázky vzpomněla a doufám, že jsem na ně odpověděla. Tak, aby to bylo v intencích Sakioho, který má zvláštní poetiku a výpověď.

Sakio bývá mezi amatérskými soubory poměrně častou předlohou. Proč jste si ho vybrali právě vy?

Před pěti lety jsme si ho vybrali, protože to byl pěkný černý humor, ale když jsme se k tomu vrátili dneska, tak si myslím, že chceme vypovědět něco trochu jiného. Už je to více o výpovědi.

Měla pro vás předloha nějaká úskalí?

Sakio se hrozně dobře čte ale je takřka nepřenositelný na jeviště. Veškeré věci, které se dějí, jsou totiž v komentářích. Byl oříšek, jak to zahrát a přitom tam zachovat tu noblesu, která k tomu patří.

Jak jste spokojená, podařilo se to?

S představením spokojená jsem, protože jsme neustále bojovali s tím, abychom si tam nedosadili náš humor. Neustále jsme si opakovali, že chceme hrát Sakioho, že chceme zachovat autora a to se nám doufám podařilo. **DŠ**

Bez váhání

aneb první reakce po představení

■ abych řekl pravdu, moc jsme tomu nerozuměli

■ rozhodně to nebylo zajímavý a bylo to trochu dlouhý

■ hrůza, trochu jako představení na uspávání hadů

■ představení bylo absolutně nesourodé. První polovina, snaha o činohru, která teda byla dost špatná. Práce s loutkou nebyla v první polovině vůbec žádná a v druhé polovině jsem vůbec nepochopila, proč ten příběh byl vyprávěný

■ bylo to moc pěkný, obzvláště loutky byly fakt krásný a taky to jak pochopili poetiku Sakioho

■ jak se ten Konrád nalepil na ty dveře, to bylo takový „dojemný“

■ když si dospělí hrajou na dětičky tak mám „omrvinky“

Rozhovor s Jiřím Polehňou, režisérem inscenace Johanes doktor Faust

Pokolikáté jsi, Jirko, letos na Loutkářské Chrudimi?

Přesně to nevím. Víím ale, že jsme sem začali jezdit hned potom, co jsme začali dělat loutkové divadlo. Takže asi tak potřicáté.

Vím, že je to těžká otázka, ale mohl bys ve stručnosti srovnat těch třicet let? Máš pocit, že je tahle přehlídka stále stejně inspirativní nebo spíše naopak?

Nevím, jestli je to lepší nebo horší, ale zaplaťpámbu, že to vůbec je.

Často se diskutuje o ústupu tradičního marionetového divadla. Ty ho stále děláš...

Ne, ne. To je trochu omyl. Já nedělám tradiční marionetové divadlo. Já dělám divadlo, které mi vyhovuje. Mám rád i maňásky, papírové loutky, samozřejmě ale i marionety. Přiznám se, že nemám rád to rozlišování na ortodoxní a neortodoxní loutkáře. Myslím, že je jedno, jaký materiál se použije, každá látka si žádá něco jiného.

pokračování

Bez váhání

aneb první reakce po představení

- pěkný představeníčko, jsou to taky výborný muzikanti
- netopýři mě hodně pobavili
- vleklo se to, chtělo by to svižněji
- měli skvěle připravenou scénu a celkově to bylo moc milý

JOHANES DOKTOR FAUST ZÁCHVAT, ZUŠ NA STŘEZINĚ, HRADEC KRÁLOVÉ

pokračování rozhovoru

Myslíš, že ten odklon od tradičních marionet souvisí i s tendencí věci si usnadňovat a zjednodušovat? Jinak řečeno, že výroba marionet je moc zdlouhavá a pracná, což se dnes nenosí?

Já si ale nemyslím, že by výroba marionet byla nějak moc pracná. Učení na ZUŠ mě naučilo zjednodušit postupně výrobu loutky do takové míry, aby si každý žák s minimální technikou dovedl vyrobit loutku. A to se daří.

Takže tu tendenci ke zjednodušování loutek nepovažuješ za nic špatného.

Je to vývoj, nevidím na něm nic špatného.

Před časem jsme se bavili o hodnocení představení na Loutkářské Chrudimi a ty jsi řekl, že by sis Chrudim dovedl představit i bez hodnocení.

Když já bych rád, abychom se tady už jen veselili. Hodně souborů se sem léta snaží propracovat, a když se jim to nakonec podaří a dostanou tady při hodnocení „po čuní“, tak jim to moc elánu do další práce fakt nepřidá.

Nedávno jsem četl názor jednoho profesionálního loutkáře, který se velmi divil tomu, proč se ti amatéři neustále navzájem sebemrškačsky pitvají.

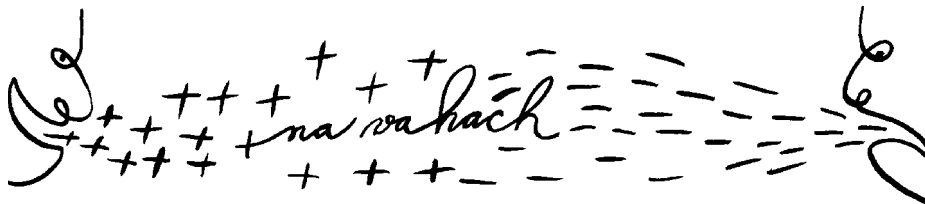
Tomu já se dívám celý život. Vážím si připomínek vzdělaných lidí a beru je vážně. Když pak ale slyšíš polemizovat lidi, co jedou s batohem kolem a po třech dnech mají pocit, že můžou vynášet velice tvrdé soudy, tak to mě dovede rozčítit. Ale chci se ještě vrátit k té mé představě přehlídky bez hodnocení (i když vím, že v ní zůstanu asi osamocený). Já jsem totiž jednou takovou přehlídku skutečně zažil. V Portugalsku, a byla to skvělá věc. Hned bylo i víc času na představení, po večerech jsme popíjeli vínečko, veselili se a nikdo se nepohoršoval nad tím, že se někomu něco nepovedlo.

Tomáš Komárek

úvahadlo porostovo

Sotva jsem dosedl, nastoupila kapela a šlápla do toho ve svižném retro stylu. Její následné vstupy byly živou vodou, i když jen jednou se staly součástí děje. To když to před výstupem v portugalském království zmačkli v orientálním stylu a to je možná škoda. Hlavním problémem byl však pro mě velmi stísněný prostor kukátkového prostoru, který toho kaširovaným hrdinům mnoho nedovolil. Jak vysvětlil Jirka Polehňa, podobně jako při poptávce po kašpárkovi mužského pohlaví, kde nic není, ani čert nebere. Škoda! Viděli jsme tak opět negradující školní cvičení, i když na prváky – loutkáře klobouk dolů!

Marek Zákostelecký

+ Džekyl&Hajd: Živá muzika – paráda! Škoda, že secvičili jen dva kousky. Divadlo pochválit nemůžu, protože jsem ho prospal.

+ Alibišek: Alibiškovi se líbil skanzen! Bude Faustík? Byl Faustík! Budou čerti? Byli čerti! Sedne si kašpárek na knížku? Sedl si Kašpárek na knížku! Pidluke-padluke? Pidluke- padluke! Bum ohýnek? Bum ohýnek! Plech? Plech! Konec? Zvonec! Čačača!

+ Kazi, Teta, Libuše: Bez netopýřů by to nešlo! Červená se line záře...OHENÍ!!! Uhranuly nás oči Zdeňka Tesaře!

- Testřívko: První z hudebních vstupů mě zachvátíl, přesně jak to mám rád. Napříště se z nich stala samoučelná, trochu nudící (vyjma jediného perského ozvláštnění) vycpávka (a nic na tom nemohli změnit ani vůčihledně sympatičtí hudebníci). Zcela zbytečnou se stala postava kašpárka. Nevyužit zůstal komediální potenciál pekelníků.

- bělohávek: Štvalo mě čtvercové kukátko. Díky němu jsem z boku pořádně neviděl jistě spoustu dobrých fórků. A to mě štve. A to, co jsem viděl, bylo odfláknuté.

- Valach: Tož, fajne to bylo jag cyp, ale nevím, proč toho Fausta hraju.

DVA HAVRANI ANEB NEBYL TO DOBRÝ KŘEŠŤAN TATE IYUMNI, PRAHA

úvahadlo porořcovo

Inscenácia čerpá tému z obdobia stredoveku, konkrétne prvej križiackej výpravy do svetej zemi. Tento historický materiál sa však spôsobom mystifikácie snaží obrátiť naruby a prevysvetľovať ho po svojom.

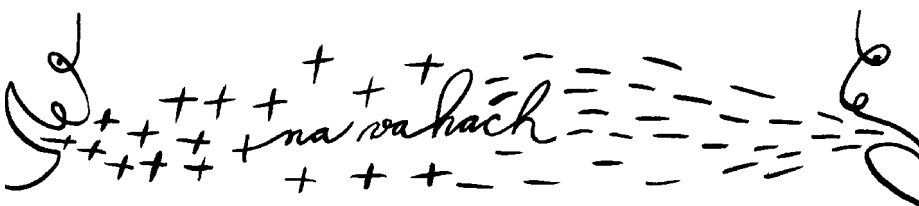
Súbor sa v detailoch precízne venuje vybudovaniu doslova „každého“ metra križiackej výpravy troch hrdinov, ktorý svojimi menami (Guinness, Smedný mních, Urguel) reprezentujú slávu pivovarníckej tradície starého kontinentu. Je potrebné vyzdvihnúť najmä výtvarné spracovanie každého detailu príbehu, ktorý si súbor vymyslel. Z inscenácie cítiť obrovskú zaangażovanosť a nasadenosť aktérov, a to ako pri príprave, tak aj pri predvážaní inscenácie. Táto skutočnosť však žiaľ prevyšuje prácu nad inscenáciou ako celkom. Množstvo detailov, ktoré prácou dramaturga

a režiséra mali skončiť v koši, inscenáciu jako celok rozdrobujú, čo spôsobí, že už od druhej polovice působí utáhaným dojmom.

Za množstvom drobností, ktorých kvalita striedavo stúpa alebo klesá, sa v konečnom dôsledku stráca aj samotná, nanajvýš aktuálna téma hry – paralelou medzi stredovekou križiackou výpravou do svetej zeme, poukázat' na príčiny vzniku a pretrvávania konfliktu v tomto teritóriu aj v súčasnosti. Namiesto toho však jako dominantnú tému vnímame spíš velebenie piva, čo sa naviac jako pointa namiesto záveru, prezradí už v prvej tretiny inscenácie.

Ak by súbor popracoval na zhutnení inscenácie a bol ochotný vzdat' sa síce nápaditých, ale v kontexte hry a základnej témy zbytočných detailov, inscenáciu by sme kludne mohli vnímať aj jako podobenstvo, v štýle stredovekého „Theatrum mundi“.

Peter Janků

+ Džekyl&Hajd: Zase chválím muziku. Klidně ji mohlo bejt víc. Flétnistka šikovná a buzuki je moc zajímavěj nástroj.

+ Alibišek: Alibiškovi se líbilo divadlo! Alibišek má rád náboženství, pan scénograf říkal: „Jéžišmarijá, voni to myslej vážně, to bude dlouhý!“ A to mu Bůh řek, protože to byla Svátá pravda. A Alibišek má rád, když se všechno dělá poctivě a s Vírou, když se nic nevyhodí, nic nepřeškočí. Prečíst Písmo Sváté je taky fyzicky náročný úkol, a proto v něm ještě nikdo neškrtá! A s tím pívem je to pravda, Alibišek tomu věří!

+ Kazi, Teta, Libuše: Díky za záchranu Kamasutry! Konečně víme, jak vypadal pan Guinness! Pivo...pivo...a zase pivo!

- Testřívko: Epicky příliš rozmáchlé, navíc trošičku „užvatlané“. Pečlivější dramaturgie by jistě zbavila text nežádoucích plev, mrvy a jiného neřádu a umožnila by zaskvět se mnohým nápadům. (nemít tu nepřijemnou povinnost pít se po negativěch, jistě bych byl napsal: skutečně vtipným nápadům). Věčná škoda kostýmů, které divák zočí až při děkovačce.

- bělohávek: Slibný začátek. Spousty bezva nápadů a ptákovinek, až se to nápady a ptákovinkami mnohdy nedotaženými přehltilo a táhlo se to a táhlo. Havranům věnovat víc pozornosti. Dotáhnout! Zpřesnit!

Rozhovor se souborem Tate Lyumni o představení Dva havrani aneb nebyl to dobrý křesťan.

Hledali jste příběh, pro který jste předem měli nějaká kritéria, nebo vás nakonec překvapilo něco, nač jste kápli spíš náhodou?

- Dříve to byl jednodušší příběh. Trošku jsme ho natahovali. Původní motivace byla zahrát to dětem na táboře. Byla to motivace, jak najdou poklad.

- Nám se ale líbilo toto téma, tak jsme ho rozpracovali dál.

- Ale ta hra je dneska už jiná. Tamto byl jen základ. A protože nám to přišlo zajímavé, tak jsme to potom natáhli.

- Bylo to vlastně o něčem jiném.

- Také jsme to dělali v době, kdy se schylovalo k útoku na Irák. Velmi nás to zajímalo a tak nějak jsme se s tím vypořádali.

- Jednu řeč jsme si vypůjčili od pana Bushe.

Ptal jsem se na to, jak jste to hledali, protože jste trochu určeni tím, jak hraje na ty středověké nástroje. Jestli třeba i to nepředchází výběru hry, která se má pro to hodit?

- O středověk se sice zajímáme, a to byl důvod, proč jsme udělali ty kostýmy. Původně to tedy byl jednoduchý příběh pro děti, ale jak to vypadá teď, tak to je už cíleně vystavěné jako složitý příběh. Je to příběh i o bojové propagandě, která je tam v názuku a odlehčenou formou.

bez váhání aneb první reakce po představení

■ Bylo tam určitě pár dobrých nápadů, ale bylo to strašlivě dlouhé.

■ Jediné, co mě napadlo, je výrok, který řekl Kodet Donutilovi v Pelíšcích: Tolik práce a taková blbost.

■ Fakt chceš slyšet, co si o tom myslím? Bylo to velmi vyčerpávající představení.

Táta, máma a já

Včera jsme ve stanu v rámci doplňkového programu zhlédli představení „Táta, máma a já“ divadla Bořivoj. Vzniklo podle scénáře Karla Nováka. Oba představitelé, Mirka Vydrová a Martin Plešek, pracují s několika jeho motivy a rozvíjejí své vlastní a v mnohém vlastně autorské představení. Autorské například v zainteresování dětského publika, což je sice v tomto typu divadelní produkce běžná záležitost, ale zde jsme to mohli pozorovat v – řekněme - občerstvující kvalitě. Ostatně k reakcím se nechávali strhávat i dospělí diváci. Martin i Mirka bohatě brali do hry rozličné náměty ze strany dětí a reagovali pohotově na neočekávané situace. Představení tedy jaksi neodabsolvovali, neinterpretovali je, ale znovu ho před námi vytvořili; Martin s jistou ležérností a nedořečeností, která napomáhá jeho charismatu, a Mirka jakoby snaživěji a se sympatickou ženskou agilností. Martinovy reakce jsou jakoby zpomalené, ale je to pomalost toho typu, kdy publikum rádo čeká a těší se, až dopadne čtvrták, protože s hercem a v herci se mezitím něco děje: zpracovává impuls. Do jeho řeči se dostává tu a tam zdůrazněně naučená intonace. Podtrhuje to skutečnost, že divadlo je přeci jen domluvená záležitost. Rovněž to poukazuje k osobnosti herce, k tomu, že na jevišti je i není sám za sebe, stojí v i vně příběhu.

Úvod, kdy se herci teprve seznamují, oťukávají a dělají si i různé naschvály, byl vlastně zcela bytostnou součástí celé jejich hry a nepůsobil jako pouhý můstek, jak občas býváme svědky. Do hry s narozeným Palečkem přecházejí oba, tedy teď už maminka a tatínek, kteří byli dosud bez potomků, zcela organicky. Dál už pokračuje pohádka se známou událostí, jak Paleček oře, sedě na volu, vidí to pan král a vezme Palečka na zámek, aby přivedl k rozumu neposlušnou princeznu.

Nebývá zvykem, aby recenze končila stručným vhladem do příběhu, tím se většinou začíná. Proto uzavřu tradičněji: představení nám svědčilo.

Petr Vydra

ROZHOVOR S KARLEM VOSTÁRKEM

Chcete-li pořídit rozhovor s Karlem Vostárkem, pak se sejdete v kavárně. I když se snažíte, nemůžete přijít na místo dost včas, neboť Karel tam už určitě bude. Také o něm několik životopisných dat.

Ročník 1951, 1978 - 85 divadlo Paraple (s Ludškem Richtrem a Karlem Kerlickým & etc., 80 - divadlo KaFr (s Františkem Watzlem), 85 - 89 Ústřední loutkové divadlo (dnes Minor), 88 - divadlo Trakař, 94 - odborný asistent na Katedře výchovné dramatiky DAMU.

První společná otázka, jestli sleduješ ještě amatéry? To je dobrá otázka pro tebe, protože ty jsi příznal, že nejsi amatér se svým souborem (s Trakařem).

Vostárek: Amatéry sleduji, chodím na Přelet..., Chrudim nebo na takovéhle akce a amatéry sleduji už jenom tím, že učím na té výchovné dramatice a tam se studenti zabývají amatéry především, potažmo dětmi a to jsou zhusta amatéři.

Aha, já myslel, že sleduješ je, své studenty, a oni zůstanou čtyři roky amatéry.

Karel: (smích) Já se přiznám, že pro mě je problém to rozlišovat. Dělení, že profesionál je dobrý a amatér blběj, neplatí a nikdy neplatilo. Vnímám amatéra v původním slova smyslu, coby milovníka a to musí být i „profík“. Hájím i sebe, protože jsem jako amatér sedm let fungoval s Ludškem (Richtrem).

Jo, to je velké amatér.

Karel: (pouze smích)

A proč zrovna loutkové divadlo? Co tě přitáhlo?

Karel: Vím já? Pavel Vašíček věděl od čtyř let, že bude režisérem loutkového divadla, což je úžasné, pak ale coby zralý chlap zpochybňoval, zda to má smysl. Já jsem se k tomu dostal, „jak slepej k houslím“. Kamarád, který dělal s Ludškem (stále Richter) mi jednou řekl, jestli si nechci zahrát loutkové divadlo. Já řek, že jo. Když jsem přišel, první, co mi řekli, bylo: „Zavři oči a dej ruce před sebe“, chvíli mě vodili sem tam. Měl jsem pocit, že uteču a s takovejma volama už nebudu ani vteřinu. (to je mé první setkání s „dramatákem“).

Pak následovalo: „Budeš hrát Lazara“ a já měl představu Kašpárka. Hlavy loutek, které už byly hotové, se mi moc nelíbily. Když jsem to dal najevo, Luděk opáčil: „Když jseš tak chytřej, tak udělej jiný“. A tak byl ze mě loutkář.

Co si myslíš o kritice?

Karel: Sám někdy psávám články o krajských přehlídkách. Vždycky se to snažím pojmut aspoň trochu humorně. Myslím, že vtip snad urazí míň. Je potřeba, aby člověk formuloval a vyjádřil, jak věci vidí, ale nemusí se vždycky trefit. Dělal jsem kdysi s Karlem Makonjem svatého Františka a paní Urbanová, o tom napsala, že je to řachanda, kdežto František je přece středověký mystik...! Myslím si, že svatý František měl smysl pro srandu. Vždyť v jeho Kvítkách, ze kterých jsme vycházeli, jsou úžasné perly, při kterých se člověk popadá za břicho.

Moje zkušenost je v něčem analogická, že je těžké se shodnout s kritikem na nějakém závěru, když on už vychází z úplně rozdílné premisy.

Karel: Přesně tak. Asi je to vždycky věc názoru. Já to tak respektuji. Viz Kafka na Zábřadlí, co dělal Radok. Jsou lidé, co to bezmezně obdivují. Mně to naopak zaskočilo. Nic proti Radokovi, ale přišlo mi to trochu jako arteficiózní dramafák. Asi jinak vnímám toho Kafku, stejně jako jinak vnímám Františka. To je, jak říkáš, to, co má člověk v sobě jako základ, nemusí se to holt potkat.

Jedna otázka naopak futuristická. Jak si myslíš, že se bude vyvíjet loutkové divadlo.

Karel: To opravdu nevím. Já doufám, že se vyvíjet bude. Ono se nějakým způsobem zacykluje.

Možná bys tedy mohl pojmenovat současný stav, kde si myslíš, že loutkové divadlo je se svými možnostmi, se schopností přilákat a oslovit lidi.

Karel: Já si myslím, že v současné době, při škále médií, která jsou k dispozici, je parketa divadla, nejen loutkového, spíše v kontaktní produkci. Muzikál a mikrofony to mě osobně příliš neoslovuje. Zajímají mě spíš věci komorního charakteru, činoherní i loutkové. Bude to možná mým vztahem k loutkám, kterým by amfiteátr příliš nesvěčil.

Přítahuje mě to, co je osobní, jak říkají bratja Slováci: „To čo je z očí v oči“. Kam se to bude dál ubírat, netuším. Záleží na osobnosti, která objeví pramen. Ale vždycky to bude hlavně očistná síla příběhu.

Jakou svoji divadelní éru považuješ za nejsilnější. Jakou máš svoji nejsilnější vzpomínku.

Karel: Nejsilnější vzpomínka je, že se mi podařilo sbalit děvče přímo z rampy, nebo, že by to bylo naopak? Ale to asi...

To je divadelní. Já jsem čekal, že se budeš snažit z toho udělat umění v akci, a mluvit o zcela soukromém zážitku.

Karel: To je soukromý zážitek. Já to mám složitě v tom, že zážitků bylo víc a z různých stran. Přišel jsem do divadla s tím, že budu hrát. Pak jsem začal dělat loutky. Dělam i režii. Některé věci píšu. Myslím si však, že základním elementem divadla je herec v situaci a pro něj je zážitek vždycky asi nejsilnější. Jednou, když jsme (zase s Ludškem) hráli Markétu Lazarovou, byl to sice už „remake“ a já nehrál Lazara ale Kozlíka, jsem zažil poprvé, co znamená vstoupit „naplno“ do postavy a cítit ji se vším všudy. Ty jsi divadlo hrál, tak víš, co to je.

pokračování na straně 7

pokračování ze strany 6

V tu chvíli jsem měl na prstě celý sál. Stačilo kývnout a všichni se schovají. To se asi stalo spíše řízením božím...

Je fakt, když děláš dramaturgii nebo režii, tak tomu přeješ a radost je odvozená z toho, co se děje na jevišti. Ve chvíli, kdy vystoupíš jako protagonista, ať už je to autorské nebo jako herec za postavu, a teď se to treffi, je to ta katarze.

Karel: Přesně. A bez katarze divadlo nemá smysl. Ať už je to smíchem nebo tragickým zážitkem.

Zeptám se na druhou stranu rampy, na tvůj největší loutkový zážitek jako diváka.

Karel: Těch je. Měl jsem ohromnou radost, když jsem viděl Slovince Matiju Solce, jak hraje a jak si hraje a věci mu v rukou ožívají. Těšilo mě, že chodí na školu (DAMU), v duchu jsem si ale říkal: „Vždyť tam možná ani nemá co dělat. Mohl by tam tohle z fleku učit. Před časem to byl ohromnej zážitek, ze Cyrana ode DNA. To pro mě bylo s „Vojínem Kuřátkem“ Josefa Brůčka jedno z nejlepších loutkových představení za poslední dobu. Skvělý, zcela osobní chvíle zažívám vždycky na představení „C“ Karla Šefny. To mluvím pořád o amatérech, jestli si všímáš.

Všímám. Jenom ten Matij se mi vymyká.

Karel: Máš pravdu Matij ten je, pokud vím, z loutkářské rodiny.

Ten jde přímou cestou.

Karel: Naprosto. Ale abych nekecal, ještě se mě moc líbila inscenace Michala Dočekala „Pod modrým nebem“ Na Zábradlí.

Díky moc.

Karel: Doufám, že ti to stačí.

Petr Vydra

Anketa: Mají smysl rozbory a hodnocení představení na Loutkářské Chrudimi?

● Myslím, že hodnocení má smysl ve chvíli, kdy je inspirující a člověk se podle toho může nějak zařadit. Ale když je demoralizující, tím myslím zejména mladší a dětské soubory, tak má úplně opačný účinek.

● Když by mělo být hodnocení negativní, tak bych to nerozebírala úplně do hloubky, pokud se na to soubor nějak přímo nezeptá.

● Musí se vzít v úvahu, že to soubory dělají dobrovolně a pro radost.

● Je to dobré hodnotit u těch lidí, kteří to potřebují.

● Co jiného by kritici už měli dělat, když je to jejich práce, no ne?

● Má to cenu hodnotit, ale nevím, jestli není lepší, když si ti dotyční za nimi dojdou sami a zeptají se, co je na tom dobrý, co je na tom blbý. Protože kdo o to zájem nemá, tak toho jenom zprudí, když mu řeknou, že jsou úplný nuly. A kdo o to zájem má, tak si to sám najde.

● Je to přehlídka, tak se musí hodnotit.

● Kámoši ti to jenom pochválí a porota ti to třeba zkritizuje, což ti může dát spoustu podnětů, co se s tím dá ještě dělat, ale musí to být citlivě.

● Určitě je to legrace, mě nejvíc baví formulace porotců např.: mohla bych jim to prominout..., snad bych jim odpustil, kdyby..., hlavně že nefetují...

● Porota řekne lidem, co dělají špatně, aby to příště mohli udělat líp.

● Odpovím otázkou. Má smysl onanie?...Má.

● Kdyby rozbory všechny tak štvaly, tak by tam nikdo neseseděl. Každý se může svobodně rozhodnout, jestli tam chce jít nebo ne.

● Pokud má tolik lidí chuť setravnat v tak nesnesitelných klimatických podmínkách, jaké panují v místnosti, kde se koná rozbory, tak to zřejmě smysl má. Až tam bude prázdná, tak to smysl evidentně mít nebude.

DŠ

PŘEDSTAVUJEME VÁM ČLENY POROTY

Rozhovor s Jakubem Hulákem

Mohl bys, prosím, říci úvodem pár vět o tom, co děláš?

Pracuji v Artamě a mám tam tam na starosti dramatickou výchovu, dětské divadlo a dětský přednes. Pořádám mimo jiné celostátní přehlídku Dětská scéna nebo středoškolskou přehlídku a dílnu Nahlížení. K tomu sám pracuji s dětmi i se středoškoláky a jsem členem divadelního souboru. Tak trochu loutkářem jsem se stal už jako dítě v kroužku Hany Budínské a od té doby se divadlem v různých podobách zabývám.

Z titulu své funkce musíš každoročně navštívit hodně přehlídek a festivalů. Můžeš tedy srovnávat. Čím se podle tebe Loutkářská Chrudim odlišuje od jiných festivalů?

Loutkářská Chrudim na mě působí svobodně a uvolněně. Mám pocit divadelního svátku. I přesto, že jsem tady pracovně, dokážu si to užít.

Jsi častým členem porot?

Ano, jsou to ale hlavně poroty přehlídek dětského divadla nebo přednesu. O to víc mě ale baví být členem poroty loutkářské přehlídky. Vidím v tom hodně souvislosti: jak pro dětské, tak i loutkové divadlo je typická tvořivost, hravost, práce s materiálem. Být porotcem mě většinou baví, protože tím pro sebe neustále sbírám nové zkušenosti.

Zaslechl jsem názor, že by na Loutkářské Chrudimi nemuselo žádné hodnocení představení vůbec být. Co si o tom myslíš?

Myslím, že je to věc každého souboru, jestli chce slyšet hodnocení nebo ne. Nikdo na veřejnou rozpravu povinně nemusí. Mnoho představení je ale pořád – i na celostátní přehlídce – ve stavu hledání a soubory proto chtějí dostat zpětnou vazbu. Mají snahu na sobě dál pracovat a to je přínosné pro celý obor loutkového divadla. Jsem rád, že to není jako na některých přehlídkách profesionálního divadla, kde lidé nechtějí slyšet žádný názor. Vůbec se tam nepočítá s tím, že by se dělal nějaký rozbory.

Jak se ti spolupracuje s ostatními členy poroty?

Výborně. Řekl bych čím dál lépe. Našli jsme si útulná místa k interním debatám, což kvalitu naší spolupráce neustále zvyšuje.

Jakým směrem předpokládáš, že se bude vyvíjet amatérské loutkové divadlo?

Nevím, jak se bude vyvíjet. Zajímá mě ale, jestli se potvrdí dohady a obavy, které se teď objevují, že totiž amatérské loutkové divadlo tím, jak opustilo tradiční řemeslo, směřuje k jakémusi diletantismu. Na jedné straně je pochopitelné, že pracovat v dnešní době s tradičním marionetovým divadlem, tak, aby o něčem vypovídalo a bylo živé, je opravdu těžké. Na straně druhé se ale stává, že experimentování s materiálem občas vede k nezávaznému a neumělému pohrávání si s výtvarně nezvládnutými loutkami. Netuším, jak se to bude vyvíjet, ale zajímalo by mě, jestli se objeví jakýsi návrat k řemeslu a dovednosti na jiné a nové úrovni.

Vidíš v tomto směru něco, co by naznačovalo, že se ten návrat chystá?

Těžko říct. Mnohem víc mi ale leží na srdci, aby se ten obor vůbec udržel, protože amatérských souborů, které pracují s loutkami, není tak mnoho.

Děkuji za rozhovor Tomáš Komárek

ZE SEMINÁŘŮ

Foto na této straně: Lenka Novotná

Všechny semináře od „B“ po „O“ pilně pracují a to do „O“ (jako do oběda). Ve volných chvílích přemýšlejí o možnosti předvedení krátkých ukávek z své činnosti na 54. LCH. Ty se plánují na úterní večer 5.7. po 23. hodině (venku u divadla) a na střední dopoledne 6.7. (prostory divadla a poblíž něho). „Enkovy“ seminář pro rodiče s dětmi - Cesta kolem světa za pět dní - už ví, že svou ukázkou předvede v úterý 5.7. od 17.30 na schodech divadla K.P. V zítřejším čísle Vahadla se objeví přesný harmonogram všech ukávek. Stálo by též za zmínku, že v letošních Vykřičnicích zůstaly loňské zprávy o ukávkách ze seminářů. Pozor – jsou neplatné!

Většina seminářů, jak již víte, působí na zdravotnické škole. Dva v prostorách muzea, jeden přímo v divadle K.P., a ten poslední funguje v bývalém divadelku Kacafírek. Mohlo by se zdát, že je odříznutý a opuštěný, ale není tomu tak... živo, veselo a moc hezky tam v Cěčku bylo. Myslím, že se Lea Hniličková spolu s Blankou Josephová-Luňákovou snaží popřít název svého semináře „Krásná neznámá javajka“

ZE SEMINÁŘŮ

Co se týče počtu seminaristů, snížil se na 163 účastníků a 3 pingpongové míčky se přesunují z „Káčka“ do „Cěčka“...

Rozhovor s Luďkem Richterem, lektorem semináře F, učiněný na dvakrát.

Jaký je tvůj vztah k loutkovému divadlu jako člověka a jako dramaturga?

Vřelý. Věřím ve svébytné možnosti loutkového divadla.

Pokolikáté vedeš obdobný seminář?

Celkem snad potřicáté. Na Chrudimi jsem asi popatnácté.

V čem vidíš smysl takovýchto seminářů?

V otvírání možností a problémů textu, v komunikaci. Ne v poučování.

Vaše skupina působí dojmem lidí, kteří se znají již dlouhá léta. Do jaké míry se osazenstvo semináře proměňuje?

Většina lidí tu byla již loni, některé znám z jiných přehlídek, pouze dva účastníci tu jsou poprvé.

Jakými znaky se podle tebe vyznačuje současné loutkové divadlo?

Pro mě loutkové divadlo začíná tehdy, když je v něm nějaký předmět, který vystupuje za jednající lidskou bytost, který vyjadřuje něco jiného nějak jinak. Přiznám se, že mě na současném divadle mrzí, že využívá loutky jako mávátka a nestydítka, aby mu nebylo blbě, že to hrají herci nebo že se třeba stydí. Když si tam tu loutku dám, tak mám vědět, proč si ji tam dávám, a ona pak musí odehrát, co loutka odehrát může.

Dovedeš si představit nekomedialní loutkové představení? Chci říct, to, co se nám zde prezentuje, se pohybuje ponejvíce v žánru parodie nebo travestie.

Já jsem za svůj život viděl spoustu lyricky pojatých loutkových inscenací, mnoho velmi vážných, na hranici tragédie se pohybujících věcí, které buď vůbec komiku nepoužívají, nebo pouze jako pozadí, na kterém to sdělení ještě víc vynikne. Ono bohužel strašně svádí používat komediálnost

a změnit ho na „Krásnou javajku“. Daří se jim to báječně. Během krátké chvíle jsem totiž i já prošla přednáškou o „javajské“ technologii, seznámila se s krásnými loutkami ze hry Hrdinové severu a viděla, jak z obyčejných vařeček, drátků, provázků, nití a gumiček vznikají právě „vařečkové javajky, se kterými se poté učí pohyb. Chůze, sed, klek, otočení, lehnutí a vše možné, pro mě spíše nemožné :) Děkuji za dnešní možnost strávit chvíli v semináři C s javajkami.

Také bych chtěla poděkovat za dnešní ranní protažení a rozhybání v semináři Michala Džuly (M jako Michal). Emko svůj název „Naplnění prostoru“ absolutně vystihuje. Den začal promásováním chodidel, protáhnutím celého těla a vzájemného zahřátí zad dlaněmi. Přichází uvědomování si své vlastní osy, objevení a používání těžiště při tanci a hledání rovnováhy, většinou v nerovnováze. Při svém ranním krátkém vstupu do semináře M jsem si uvědomila obrovskou sílu vlastního těžiště a krásně uvolnila celé tělo.

JasKa

jako alibi pro sice směšný, ale falešný věci.

Jak se za poslední léta proměnila témata, o nichž loutkové divadlo pojednává?

Existuje velice silný proud loutkového divadla, které si vytklo, že bude sloužit dětem, a u něho se nabízí otázka, zda-li si pro sebe vůbec nějaká témata hledá. Jeho ambicí je potěšit ty děti. Témata společensko-politická, která po kdysi otevíralo i loutkové divadlo, naprosto přirozeně vymizela, protože se o nich mohlo začít otevřeně psát. Kdybych měl hledat nejvýraznější téma, který to nahradilo, je-li to vůbec téma, je to bohužel erotika a sex.

Čas na krapánek zahanbenou konfesi - s dětmi to zkrátka, žádné nemaje ni neznaje, neumím! Co horšího, já se děti bojím! Přesto, ba právě proto, navštívil jsem včera, tak jako i dnes, dramaturgický seminář Luďka Richtera. Seminář se snaží svobodnou (rozuměj velmi ohleduplnou) diskusí odkrývat inscenační možnosti a úskalí textů, na jejichž realizaci seminaristé pomýšlejí či se o ně jinak zajímají. Výslechl jsem rozpravu nad bezmála třemi texty, jež do jednoho měly charakter pohádky. V případě dvou z nich se jedná o jevištní adaptaci, pan Ruda Krause nabídl autorský dramatický pokus. Zcela konkrétním důkazem podmětnosti a užitečnosti takové dramaturgické konzultace naleznete v rozhovoru s Jiřinou Polanskou.

testříčko

Rozhovor s Jiřím Vyšhlídem, lektorem semináře B

**** 16.2. 1943 Hradec Králové**
*** český loutkoherec, autor scénické hudby**
*** 1964 -65 působil ve středočeském divadle v Kladně**
*** od 1967 člen Východočeského loutkového divadla Drak v Hradci Králové**
*** jako autor scénické hudby spolupracuje i s dalšími loutkovými a činoherními divadly**
*** vedle řady vynikajících hereckých kreací výrazně ovlivnil umělecký profil divadla Drak svým chápáním hudby jako integrální součásti inscenace**

(Zdroj: Český biografický slovník XX. Století, nakladatelství Ladislav Horáček – Paseka, 1999)

Sledujete v současné době amatérské divadlo?

No tak více méně ano. Jednak tedy sleduji Chrudim, kde budu letos potřetí za sebou a také jsem byl na národní přehlídce dětských dramatických souborů v Trutnově. A musím říct, že toho nelituji, z důvodu, že tam vidím opravdu zajímavá představení.

Proč se věnujete zrovna loutkovému divadlu a ne divadlu jiného druhu ?

Herci se dělí na takové skupiny. Jsou herci (když mluví o loutkách), kterým loutka překáží. Je to něco takového, jako když před ně hodí paraván, který jim vadí, protože je samotné není vidět. Další skupinu tvoří herci, kterým loutka nepřekáží. A pak jsou lidé, kteří se za loutky rádi schovají, a to jsem já. Neříkal jsem schválně herci, řekl jsem lidé. Já nemám tu správnou hereckou povahu. Na to musí být skutečně takový ten ambiciózní exhibicionismus, který nemám. Spíš rád pracuji a rád se přes něco vyjadřuji. Třeba přes muziku nebo přes loutku. Ale sám vyjít na jeviště a něco tam tvořit, to mi zrovna moc nejde. Vždycky když se to stane, napadají mě takové ty zvláštní otázky: Co tu děláš nebo proč tady jsi... Loutky pro mě byly, když jsem byl malý, krycím manévrem, abych nemusel chodit na klavír. Zvolil jsem tedy rychle loutkářský soubor. Shodou šťastných okolností jsem chodil k Haně Budínské, která je v tomto směru slavná a zrovna v tu dobu začínala. To bylo v pionýrském domě v Praze. No a tam se to vyvinulo, takže jsem už potom šel automaticky na loutkárnou.

Co vás na loutkách přitahuje, fascinuje?

Jednak stylizace a jednak taková ta naivita, ten dětský duch. Mně přijde, že divadlo v tom základním smyslu je pořád v té jednoduchosti, která stála jeho zrodu. A přes všechny ty technické vymoženosti, které dnešní divadelníci využívají,

dávám přednost dělat divadlo strašně jednoduchoučky - udělat „z prdu kuličku“, to mě baví.

Viděla jsem jedno z vašich nejnovějších představení v Draku „Jak si hrají tatínkové“. Je hra a lehkost...

...ona ta lehkost se do toho dost špatně zapracovává zpětně. Je obsažena především v nápadech, jenže pak to většinou začne drhnout. Nápad vytvoří vždycky osvobozující chvíle, všichni jsou šťastní a mají z toho bezvadný pocit. Pak ale, když už se dál zkouší a nápady se fixují, je to fuška, která ten bezvadný pocit dost potlačí. Potom je vždy potřeba vrátit se do toho prvního nápadu. Hrát tak, jako že tě to zrovna napadlo, v tom je profesionalita herectví.

Sledujete nějaký rozdíl v loutkovém divadle před rokem 89 a po něm?

Myslím si, že se divadlo určitě změnilo. Vstoupil do toho takový ten v uvozovkách svobodný duch. Tenkrát to bylo poznamenáno tím bojem proti a to bylo možná jednostranné. Dneska je těch důvodů víc. A v tom je to možná trochu těžší, ale má to daleko širší záběr.

Jak to vidíte s budoucností a vývojem loutkového divadla?

To se dá těžko předpokládat. Já si myslím, že vývoj člověka, od Sokrata až po dnešek, to není zas až takový trhák, tedy kromě technických vynálezů, které lidi vymysleli. Ale člověk podle mého názoru v lidském myšlení zase tolik nepopolezl. Pořád se bude vracet ke zrodu a základu. A jestli v něm zůstane pořád kousek dítěte, tak loutkové divadlo nezahyne.

Jakou svoji divadelní éru nebo období považujete za nejsilnější?

Dělali jsme pěkná představení, kterých si vážím. Je jen škoda, že z nich nic nezbylo, protože se třeba ztratilo video a zbylo jen pár fotek. Ach jo...no nic. Skvělé byly začátky a potom hlavně s Pepou (pozn. Josefem Kroftou) takové to hlavní období od roku 1971.

A Váš největší loutkový zážitek jako diváka?

To se těžko říká. Třeba na Chrudimi se mi moc líbil maďarský lidový maňáškář. To byla ukázka v současné době provozovaného lidového loutkového divadla. Byla to stylově a krásně dokonale zahrané divadlo se vším všudy a lidí řvali.

Děkuji za rozhovor

Dominika Špalková

ZE SEMINÁŘŮ

Dětský klub vlastníma očima

Dětský klub tvoří devět dětí a dvě lektorky, tedy jedenáct osob, což znamená 11 hlav, 22 uší, 44 končetin a bezpočet nervových spojů. Spatřit je, je téměř nemožné. Dětský klub má totiž v držení snad jediný existující exemplář stroje času.

Jako cestovatelé časem se stávají rytíři, obyvateli antických měst, námořníky, nebo indiány, ale i vlkodlaky, černokněžníky a ježibabami. Žádná překážka není dostatečně silná, aby zastavila naše objevitele. Snad kromě únavy, která se po namáhavém dopoledni jistě dostaví. I o rozvoj citu pro divadlo je postaráno. Pravidelně kolem desáté hodiny dopolední se totiž naše výprava vrací do současnosti, aby shlédla jedno z představení doplňkového programu.

Nejoblíbenější výzkumnou metodou se pro náš badatelský sbor stala hra „Vymění se všichni...“ a nejvyužívanějším výzkumným nástrojem pastelky a fixy. Věříme, že náš tým dosáhne ještě mnoha úspěchů, než bude nucen okolnostmi a časem, se rozejít.

Lektorky Kristýna a Pavla

ZE SEMINÁŘŮ

Povídání s porotkyní Dádou Weissovou

V jednom z minulých večerů jsme si s Dádou Weissovou sedli do improvizované venkovní kuřárny na parapetu naší redakce. Kuřárna – parapet má omezený počet míst k sezení, proto se hodí zvláště pro komorní soustředěné rozhovory s malým počtem účastníků. Dádu jsem si pozval jako porotkyni, a tak se povídání točilo zejména kolem diskusí.

První věc, ze které mám radost, je to, že se osvědčilo to, co si myslím už dlouho, že poobědní čas na diskuse je naprosto nevhodný. Ukázalo se, že jsem měla pravdu. Tentokrát bylo na diskusi plno a další den přímo narváno. A lidé se zapojují do diskuse aktivně. Je to dobré ještě z jednoho důvodu. I my porotci máme jen velmi omezené časy si o tom popovídat. A tak také my se vzájemně doplňujeme a tříbíme si to přímo na diskusi. Pak i ti lidé reagují rovněž jako my, zcela bezprostředně. To, myslím, je velice cenné. Pak je to totiž vskutku otevřená diskuse, do které ti lidé mají chuť vstoupit. Pro mě jsou diskuse na Chrudimi zrovna tak důležité jako představení. Já si pamatuji diskuse z dob dávno minulých a ty byly vskutku vášnivé. Přijde mi, že se to začíná objevovat znovu, a mám z toho radost. Právě tehdy, když se zapojí veřejnost a doplní názor poroty, je to pro ten soubor velice důležité a přínosné. Nemyslím si totiž, že my, jakožto porota, jsme sborem vševedoucích. Jsme jenom lidé. Já jsem navíc amatér.

Ty jediná?

No, myslím, že v této sestavě ano.

Ty to doženeš.

(smích) Takže pro hrající soubor to nemusí být úplně směrodatné. Mohou si myslet: koneckonců, nehrajeme to pro porotu. Jenže pak slyší reakci z publika, která je leckdy vzácně shodná s porotou. Samozřejmě tam bývají i názory zcela opačné. To je na tom ale i to zajímavé. Svět pochopitelně není černobílý a každému se může líbit něco jiného. To mě na tom baví. Můžeme si o tom klidně povídat a vzájemně si to vyříkat a vůbec to neznamena nějaké odstřelení. Z toho mám radost, diskuse pro mě znovu

začali fungovat. Co se týče toho, co jsme viděli, naše diskuse o tom vždycky narazí na dramaturgii. To je letitý problém loutkového amatérského divadla. Podle mého názoru je to tak, že se různé loutkářské dovednosti dají naučit, buď od starších kolegů, na seminářích a podobně. Ale dramaturgie a režie, to je jakoby nikdy nekončící studium. To je narozdíl od toho, jak sebou flákne maňásek, běh na hodně dlouhou trať. Jak zapiglovat s marionetou, jak to nasvítit, to vše se dá naučit. I cit pro situaci se dá naučit. Ale režie a dramaturgie je nekončící proces, alespoň v amatérském loutkářském divadle, kde to znám. I pro nás Čmukaře, dokonce čím jsme starší, je to pro nás těžší. Někdy si říkám, že je to jako v přísloví-čím horší sedlák, tím lepší brambory. Tak čím nepoučenější loutkář, tím větší pravděpodobnost, že tam zafunguje intuice, ta zvláštní živelnost a lehkost bytí. Ono se to povede dejme tomu jednou, a pak třeba vůbec ne. Myslím ale, že tady v tom je pole neorané, i když tu a tam je nějaký kurzík nebo seminář. Zdá se mi, že se to dost nezdurazňuje souborům. Případá jim to totiž nedůležité – hlavně, že se máme rádi, máme nápad a to je sranda, nebo naopak poetika. To je opravdu velký kus potřebné práce, která buď to divadlo zvedne, anebo nikoli, anebo dokonce potopí.

Mně napadlo, že to, cos teď říkala nám lehce vytýkal před patnácti lety Luděk Richter, když jsme dělali Posedy. Šel proti tomu našemu vztahu k sobě, jakože se máme rádi. Pamatuji si, jak to kluci z Baret S (jičínský soubor) odregovali a při diskusích ho šokovali, obraceli se něj a říkali: „Ale Luděku, my se máme rádi. Tím ho dráždili. Ještě jedna věc, k tomu, že diskuse je hned ten den. Případá mi, že někdy lidé, kteří jsou na nějaké úrovni reflektování oboru, jsou nemírně opatrní na názory, které říkají. Třeba někteří filmoví kritici, kteří nemají zkušenost s tvorbou, někdy neříkají, co cítí, protože jim to přijde podezřelé. „Mně se to líbí, ale musím počkat, co si o tom vymyslím.“ Má zážitek, ale pak se přesvědčuje o tom, že ho nemá. Také lidé, kteří dělají výchovnou dramaturgii, to tak někdy mají.

DW: Máš pravdu.

Vidí někdy něco, co je mimo jejich normu.

DW: Právě proto mi to přijde dobré, jak jsem říkala, - ani my to ještě nemáme srovnané. Diskuse dříve byly placaté proto, že jsme měli čas si o tom popřemýšlet a srovnat si to. Semináře si o tom něco řekli. Pak se teprve konala diskuse. Porota přečetla shrnutí, k němuž dospěla, semináře také přečetli, co si k tomu řekli a tím to zvadlo. Teď je to živé, ačkoli pro nás třeba trochu náročnější.

Vlastně tam funguje i to vnitřní načasování, kdy to optimum, že si o tom něco myslíš, nastává až přímo na té diskusi.

DW: Je to záhul, ale stojí to za to.

Má to, že jsi většinou absolvovala diskuse na té druhé straně, nějaký vliv na to, jaký jsi porotce?

DW: Myslím si, že to nemá vliv na to, jestli jsem hodnější. Sama jako herec, případně autor, chci slyšet, jak od poroty tak od veřejnosti, v čem je ten problém. Mě to zajímá. Dokonce i když se nám stalo, že jsme měli představení, které bylo přijato veskrze kladně a nikdo k tomu nechtěl nic říct, tak jsem jako staré škemra obcházel lidi a prosila: To mi neříkejte... Mladí lidé my přijdou ještě daleko vstřícnější a otevřenější debatě. Myslím si, že jsem stejný porotce, jako jsem divák, když nejsem porotce.

Povídal si Petr Vydra

Pozdě ale přece očískujeme ohlas jedné divačky na začátek festivalu. Omlouváme se, ale do Váhadla č. 3 se článek už nevešel.

BLÍZKÁ SETKÁNÍ (LOUTKÁŘSKÉHO) DRUHU

Včera jsem nesplnila slib, který jsem dala, neváhat a napsat do Váhadla. Napsat své dojmy, postřehy, názor snad i kritiku... Nyní sedím v redakci V. a plním, co jsem slíbila. Ten čas však byl dobrý, nebyl promeškaný a kromě krásných setkání loutkářského druhu po roce, po letech, pokaždé a znovu a po kolikáté již KRÁSNÁ, NEVÁHAVÁ A ROVNOU DO NÁRUČE (...a jak nám ty děti - loutkářské i ostatní - rostou, co zdraví a jak jste prožili rok, jo ty už neděláš tam, rozvod aha... a tak...).

První dojmy a postřehy z letošní Chrudimi byly zvláštní, rozpačité a někdy je lepší s názorem počkat.

Skvělé zahajovací představení nasadilo laťku. Šalom... díky. A tak si říkám, že jsem asi špatně vychovaná, ale fakt mám ráda, když mne někdo přivítá. Nesnáším dlouhé řeči, ale takové to - tak díky za krásné představení a vítejte všichni opět v Chrudimi, by snad organizátorům nic neudělalo. Trochu jsem si ten večer připadala, jako když jsem u někoho na návštěvě, ale on mě vlastně (slavnostně...) přivítá až zítra...

Dobře - bylo naplánováno na druhý večer. Ten den jsme všichni pořádně promokli. Dorazili snad již všichni. Příroda si řekla, že nám ukáže. Přesunuté (fakt to chápu), ale organizačně je dobré počítat s tzv. mokrou variantou. Zmatené, podivné (slavnostní) nezahájení. Nezajímavá, neobjevná

představení otevřela slavnostní zahájení, které pak uzavřela Líšeň před stále fluktuujícími diváky. Předvedla dnes tolik omlété (ale pro někoho patrně ne) téma, ze kterého mohli mít radost snad jen pubertáči, kteří takto prezentovaná neerotická erotika může poplést hlavu i snad tělo...

Tak se mé úvahy po shlédnutí dalších představení začaly ubírat jiným směrem. Stále více si kladu otázku, pro koho některé soubory hrají. Sleduji diváky i diváčky kolem sebe při produkci a mám někdy obavu, že někdy ani ti na jevišti nevědí, koho chtějí oslovit, pobavit, komu chtějí vyprávět příběhy, či vnuknout myšlenku (pokud ji vůbec inscenace má). Došla jsem k tomuto poznání zejména u představení Ostrov splněných přání - a diváci mi to svým jednáním a chováním při představení potvrdili. Přestože jsme na začátku byli paní v černých legínách upozorněni, že děvčata se budou snažit... po prvních minutách opadl zájem starších a po dalších krátkých okamžicích se rozštěbetaly děti a už neskončily. Děvčata se snažila, ale neměla co hrát. Měla jsem dojem, že to nebylo ani je samotné.

Dnes jsem shlédla 4 představení a jednoznačně vyhrály holandské oči a ruce. Pobavily všechny od 0 do 99. Ve výše popsaném jsem ještě zapoměla na Otesánka. Tam se ještě podařilo skloubit, vtíp, řemeslo, nápady s překvapeními a vlastně velmi závažným tématem. Myslím, že zážitek si odnesli jak malí, tak my zralější.

Tak vzhůru do neděle.

DaMa

PS: Musím vytknout organizátorům podivné řešení programu. Vůbec jsem nepochopila, proč se některá představení překrývají, takže je nutné se pro něco rozhodnout a X představení vlastně stejně nevidíme. Takhle si stýskám nejen já.

PROGRAM NA ZÍTRA ÚTERÝ 5. ČERVENCE

Divadlo Karla Pippicha

velký sál

15:00, 18:00

TŘINÁCTERY HODINY

Loutkové divadlo Střípek, Plzeň

malá scéna

11:00, 14:00, 16:00

VOJNA S TURKEM

Poslední mravenec, ZUŠ Žamberk

O LÍNĚM A LAKOMĚM

dDDD, ZUŠ Děčín

MED

11:00, 14:00, 16:00

PLYŠOVÝ ZAJÍC DO LESA NEPATŘÍ

Teatro Plyšolino, Hradec Králové

Stan

13:00, 15:00

ŽÍŽKA U HRADU RÁBÍ

eMILLion, Praha (otevřený program)

Husovka

10:00

JAN ZA CHRTA DÁN

V boudě, Plzeň (otevřený program)

15:00, 17:00, 19:00

SUPERMARKET

Teatr Odnalezyony, Oleśnice, Polsko

(host města Chrudim)

Doplňkový program

Žižkovo a Resselovo náměstí

Loutkářská pouť a happeningový večer

15:00 - 18:00

trh lidových řemeslníků

18:30

koncert MEDIUM BAND Chrudim

19:30

pochod Dechového orchestru

Chrudimské besedy

a seminaristů pod Široké schody

a Žižkovo náměstí

20:00 - 21:00

vystoupení seminaristů 54. LCH

21:00

Koncert skupiny MIG 21 Jiří Macháček

22:15

„Mým loutkářům“ starosta města

22:30

O KOUZELNÉ KULIČCE

aneb Jak Vojta k šikovnosti přišel

loutkové představení

Redakční ohlasy na časopis Špinda

Toto odhalení jsme trochu odsouvali, abychom oddělili vaše zklamání. Tušili jsme to již dříve, jenom jsme tomu nechtěli uvěřit. Nechtěli jsme věřit, že se ti mladí lidé propůjčí takové špíně jakou na Chrudim zastupuje Špinda. Co je k tomu svedlo? Těžko poznat motivaci těchto mladých lidí a těžko jí porozumět. Zatím víme jenom to, že jsou to oni. Na přiložených fotografiích je poznáte.

Vyhýbejte se jim v míře větší než dosud. Proč se drží ve skupině? Protože každý sám o sobě je nejistý a plný pochyb. Fotografie však vypovídají nejen o tom. Jsou zároveň zneklidňujícím dokumentem, kterak eskaluje násilí mezi oběma redakcemi - mezi redakcí inteligentního, uměřeného a přece tak působivého Váhadla a tím ošklivým, debilním Špindou.

pv a red

Bitka mezi Váhadlem a Špindou.

DNEŠNÍ PROGRAM PONDĚLÍ 4. ČERVENCE

8:30 - 13:30
práce v seminářích

Divadlo Karla Pippicha

velký sál
15:00, 18:00
KRAVÁ SVATBA
Klika, Praha

malá scéna
11:00, 14:00, 16:00
DON'T ŠAJNPACHÝROVO HLEDÁNÍ
Pačhýř Pačejoř, Plzeň

MED
11:00, 14:00, 16:00
TŘI PRASÁTKA A VLK
Spojáček, Liberec

Stan
13:00
DRAČÍ POHÁDKY
Pimprle, Praha
22:00
CIRKUS
DNO, Hradec Králové

Husovka
10:00, 15:00, 17:00
PUSTÝ LÉS
POLI, Hradec Králové

Doplňkový program

Resselovo náměstí
19:00
Koncert skupiny Fleret a Jarmila Šuláková

Modrá hvězda
21:30
Loutkářský bál

NA VÁHADLE - KOUTEK LUŠTITELŮ

O	P	O	N	A	Ě	T	I	N
K	O	A	H	Y	D	O	L	O
T	L	D	C	P	I	R	O	R
Á	I	S	A	L	A	H	M	A
K	T	N	N	N	L	B	Ý	T
U	I	O	A	O	O	R	V	I
K	K	A	M	U	G	K	Á	F
R	A	O	L	D	A	M	U	U
Y	Z	E	A	M	O	D	O	S

Na tomto místě bych mohl každé vyvolávat: „Luštěnky, křížovky, postupové doplňovačky! Postupujte jednotlivě. Netlačte se, na každého se dostane!“ jako nějaký kolportér přímo v listě, který se snaží upoutat právě jen na tu svoji rubriku. Já myslím, že vás ale upoutá i příslib cen, které jsou věčné, což znamená objektivní, nestranné, emocím nepodléhající. Budou to – za 1. místo mobilní telefon, za 2. místo pohledné tričko a za 3. místo IQ testy. Těchto pět dní budete luštit. Vyluštíte tajenky a získáte 5 položek, které spolu povětšinou těsně souvisí. Mezi nimi vás ale bude bít do očí jedna věc, která s těmi ostatními souvisí buď velice volně anebo spíš vůbec ne. Tedy jestliže souvisí, tak by jste to museli hodně vokecat. Tajenky nám vypíšete v závěru soutěže na papír. Tu věc, která se vymyká, pak označte zvlášť. Papír s výsledky nám doneste buď přímo do redakce, až budete mít všech pět pohromadě (tedy tajenek a sjednou označenou). Ze správných odpovědí pak vylosujeme výherce. Slosování proběhne za pět dní okolo osmnácté hodiny. To proto, abychom stihli publikovat jména výherců v posledním čísle Váhadla. Takže nezapomeňte a luštěte, luštěte. **PV**

Výzva!!!!

Po shlédnutí představení 3.7.2005 ve 22.00 hod. v Husovce zakládám Ligu na ochranu diváka (LNDO).

Návrh programu LNOD:

1. Zajistit divákovi kyslík, aby mohl při představení dýchat!
2. Zajistit divákovi prostor, aby se při představení (pokud sám nechce) nelepil na jiného diváka.
3. Zajistit divákovi takovou pozici vsedě, aby neměl kolena u brady.
4. Zajistit divákovi, aby představení viděl.

Pokud se k tomuto programu hlásíte a případně ho chcete rozšířit, zastavte se v redakci Váhadla.

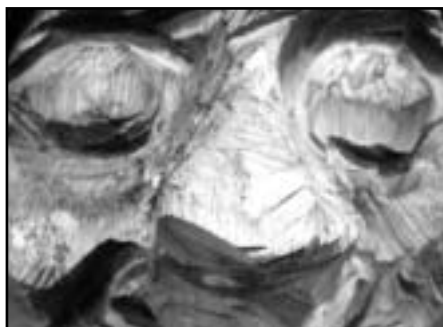
Rozladěná a propocená Jana Štrbová

Fotohádanka

Včera nikdo nepoznal redaktora Váhadla Petra Vydru, takže dnes něco lehčího. Kde a kdo je na fotografii? První, kdo dobře odpoví, dostane tričko, další čtyři knihu.

Melichar

Osmisměrka

vyškrtějte všechna slova ze seznamu, zbylá písmena (čtena po řádcích) tvoří TAJENKU

ALMANACH	NITĚ
BOULE	ODMOTÁ
DAMU	OMÝVÁ
DIALOG	OPONA
HALAS	ORATI
HLOMOZ	ORVI
KINA	PLNOU
KUKÁTKO	POLITIKA
KUKRY	SODOMA
LODYHA	SUFITA

Jeddiové k poradě zasedli. Rada širší jednat chtěla. Neznámý muž látky omamné požil. Svodem klamavým byl sveden on, zatemnila se mysl jeho. Ženu on vyhledat k sobě chtěl. Bitvy dalšího dne svedeny byly. Skončily ony. Vřak válka ne.

Do vesmíru vysílám poučení toto: Odolejte svodu, dejte na mistra Yodu

Výrok dne

Která žena v kůži s bičíkem a pouty by mi způsobila tolik bolesti jako některá představení na Loutkářské Chrudimi?

Robert Smolík

Omluva redakce

Omlouváme se stínovým porotkyním Kazí, Tetě a Libuši za chybu v jejich včerejším příspěvku u představení My se vlka nebojíme. Mylně jsme napsali, že se děvčata vlka ne-bojí a ony se ho bojí, jak jsme se dnes dozvěděli.

Váhadlo 54. Loutkářské Chrudim

Redakce:
Tomáš Komárek, Dominika Špalková, Petr Vydra
Foto: Michal Drtina.
Uzávěrka: 4. 7. 2005 v 1:47
Vychází: 4. 7. 2005 ve 12:00
Neprošlo jazykovou úpravou!

